

Latweefchu Awises.

57. gadagahjums.

Nr. 45.

Trefchdeenâ, 8. (20.) November.

1878.

Redakteera adrese: Pastor Sakranowicz, Luttringen pr. Frauenburg, Kurland. — Ekspedizija Beshorn k. (Kieper) grammatu-bohdê Zelgawâ.

Latweefchu awises kôhpâ ar to peelikumu „**Vasujas un skohlas finas**“ ar 1879. gadu usnemâ fawu 58. gadagahjumu. Winas ar jaunu gadu **iswahks dauds leelakâ formatâ** un buhs allasch ar **bildehm puschotas**; ta maksâ tomehr paliks ta pati kâ lihds schim: **Zelgawâ** sanemohr **1** rubli, **Bauskâ**, Goerke k. ap-teeki, **1** rubli, **Rihgâ**, pee Daniel Minus k., **1** rubl. **20** kap. Par pasti peesuhthot wisur $1\frac{1}{2}$ rubl.

Apstelleschanas peenem: **Zelgawâ**, awischi namâ, Beshorn k. (Kiehera) leelajâ grammatu-bohdê; **Ruldigâ**, Beshorna k. grammatu-bohdê; **Rihgâ**, D. Minus k. kantori, teatera- un wehwer-eelas stuhri; **Walmeera**, Trew k. grammatu-bohdê; **Walskâ**, M. Rudolf k. grammatu-bohdê; **Behterburgâ**, pee turenas zeent. Lato, drauds, mahzitaja. Wisi kursjemes un Widsjemes zeent. mahzitaji, skohlotaji, pag. wezakee un skrithwern fungi teel luhgti, apstelleschanas mihli peenent un tahlat apgahdaht. Kas 24 eksemplaris apstelle, dabuhn 1 wirsi. Lato. awischi lastaju pulks ir leels (schogad ir $8\frac{1}{2}$ tuhstoschi), un zerrans, ta buhs us jaunu gadu tahds pat leels, tadeht luhdam, lai zeent. awischi nehmeji jau pee laita usdohdahs, tã ka awischi ekspedizija war no pat yirmã minnuura wisus fahrtigi apgahdaht.

Nahditajs: No eekschenehm. No ahrfenehm. Wisjaunatahs finas. Schir Ali, Afganistanas Emirs. Gaismas behrns. Saimneeku skohla. Suid-naschanas.

No eekschenehm.

Us **Behterburgu** no **Bulgarijas** sjuoja, ka beidsamajãs deenãs **Bulgarijas** juhrmalê **Burgas** ohstã ir ar lugeem atbraukfchi pee 60 tuhstoschu **Kreewu** saldatu. Wehl tagad **Rumelija** un **Bulgarijã** ir palizis **Kreewu** karaspehks, to war reh-finahst us 200 tuhstoschu.

— **Behterburgã** tai galwas-komitejã preeksch krituscho **kara-wihru** truhkumu zeesdameem pakalneekeem esohr kasê wehl pee 375 tuhstoschi rublu. No **Augusta** mehnescha ir jau 63 tuhst. rublu isdohiti preeksch bahrinu ustura, bet wehl tagad nahk no dauds pusehm dahwanas klahr, tã ka komiteja spehs dauds asaru schahweht.

No **Afganistanas** sino, ka **Indijas** karaspehks newar wis dohmaht tur tohs **Riber** wahrtus dabuht sawã rohkã, jo **Emirs** ir eeksch un ap fawu stipro zeetokfni **Alimuschidu** sawahks 6 tuhst. labu **karamihru** ar 16 leelgabaleem; **Afganeefchu** spehks augohr deenu no deenas. **Emiram** ir tagad 5 mehneschi laika labi sabrunotees, turpretim **Indijai** tagad brunojotees japatuura wehrã, ka wehl paschu semê ne-iszetahs dumpis. Ari **Momundu** tauta esohr lihds 15 tuhstoschu **karamihru** suhtijusi **Emiram** palihgã. — **Indijas** wihze-kehnijsch **Lyttons** redsedams, ka wina **karadedsigahs** dohmas nesa-eet ar **Englantes** ministeru dohmahm, gribohrt pawisam no amata atkahptees.

Behterburgã pee tahs augstahs komisiones, kas pahrspreesch, kas wis ir darams, lai fahrtibas pretineeki muhsu walsti tohp isdeldeti, ir par presidentu eezelts domehnu ministers **Walujews**. —

— Lihds schim tika latru gadu dehl nespehajibas no **Kreewu** armijas mahjã atlaisti lihds 2200 wihri. **Isgahjuschá** kara-

gadã schis skaits bij audsis us 17 tuhst. Schinã gadã ari nebuhs neko masaks.

Behterburga. Par politiku runajoht jafaka, ka **Turks** patã jauz un jauz wehl arweenu wisus meera-zelus. **Turku** leelwestrs nupat atkal rakstijis pee **Kreewijas** weetneeka **Konstantinopelê** un fuhdsejees, ka weenã apgabalã (ap **Demotiku**), kur wehl **Kreewu** karaspehks stahwoht, **Bulgaru** dumpineeki esohr 14 **Turku** zeemus fadedsinajuschu un islaupijuschu. **Wiasch** grib ar to pretim usrahdiht, ka ari **Kreewi** nespehjoht ar fawu klahrbuhschanu waras-darbus sawaldihrt, kapehã tad to no **Turkeem** peeprasohr? Bet ar tahdahm pret-apwainofchanahm grib til sawas leelahs wainas apsegt. Tee ari ir wehl skaidri meli, ka apaksch **Kreewu** azihm tahdi waras-darbi notikuschi; **Kreewu** armijas wirfneeziba neweenu noseedsibu nepamet nepeemekletu, weenalga, waj ta no **Turkeem**, waj no **Bulgareem** padarita. — Deht **Turku** leetas raksti skraida tagad atkal it beeschi stary **Londoni** un **Behterburgu**. **Englante** ir tuhðal gatawa **Turku** wahrdeem klausihrt; tai buhtu mihki, kad waretu norahdiht, ka **Kreewu** karaspehka nemas **Turkôs** wairs newajaga. Tad wina weena tur apmestohs par walidineezi.

Turku walsts weetneeks **Schafir Paschã**, kas nu atkal **Behterburgã** dsihwohs, 26. **Oktober** ar wisem saweem sekreteereem tika no leelfirsta krohna mantineeka pascha pili apfweizinati. **Behterburgã** stipri no tam runa, ka muhsu eekschleetu ministers, generalis **Timaschews**, eeschohr par **Kreewijas** weetneeku us **Parisi**.

Par **Afganistanu** mas to no jauna sinoht. **Englantes** ministeru presidents **Bikonsfilds** ir nupat **Englantê** us weenu gohda-maltiti weenu politisku runu turejis, kas tohp us wisahm pusehm eewehrota, jo tahdãs runãs atspihd waldischanas dohmas. **Wiasch** fazija tã: „**Indijã** paschã neweens eenaidneeks mums nespehã eelausteas, bet daschu juku **wiasch** tomehr spehtu tur gan fazelt. Munas sawã staryã turedami mehã esam usduhruschees us daschadahm kluhdahm, bet esam tagad

Schir Ali, Afganistanas Emirs.

ir tas zetortais dehls no neloika Emira Dost Mohameda. Wina tehws to jau 1863. gadā eezehla par Afganistanas pilnigu walbineeku Indijas wihze-kehniņsch Englantes wahrda to apšweizinaja tā jaunā semes-walbineeku. Bet tiko winsch fahla walidht, tē wina diwi wezakee brahti, Afzul-kans un Azim-kans, weens pakal ohtre melleja winam to walidibas-krehflu atnemt. Karoschanā Schir Alim isgahja nelaimigi un tas nobehdā us Turkišanu. Nu Indijas wihze-kehniņsch metahs steigšchu par draugu papreelsch Afzulam un tad Azimam. Bet Schir Alija wezakajam dehlam Jakub-kanam tomehr laimejāhs atkal walidibas krohni sawam tehwan atpakal eekarohht. Afzuls un Azims abi mira un tik weens no Afzula dehleem, Abdextramans, atlika; tas dsihwo tagad Kreewija; dabuhn tē sawu pensju, bet stahw ari sem usraudsihs, lai nedara Schir Alim raisēs, par to schis sinams Kreewijai ir pateizigs. Tiko Jakub-kans bij uswarejis, tē Englante ar lapšas gudribu steidsahs tuh-dal atkal winu apšweizinaht, tik pat ahtri, tā ta wina pretineekus bij par draugeem nehmuš. Schir Alis sawus flaudigohs brahtus bij tik par dumpineekeem eeflatijis un to Englantei nekad nepeedohs, tā wina teem tuh-dal sawu draudsihu rohku bij sneegusi. Schir Alis jau daschurēis par scho Englantes istureschanohs ir flarbus wahrduš runajis. Bet Englante ar daschadahm gohdinafchanahm to dohmajāhs peemeerinajusti.

Schir Alis eezehla sawu wezako dehlu Jakub-kanu, kas tam to walsti bij atpakal eekarojis, par gubernatoru Heratā un wifa tai apgabala, kas bij Persijai atnemt. Bet Schir Alis, no sawas ohtras seewas peeruhts, eezehla schihs dehlu, sawu jaunako Abdula-kanu par krohnamantineeku par wisu Afganistanu; wezakajis dehls nebij ar to ween meerā, tā winam Heratas gubernu dohd, un melleja sawu pilnu teesibu. Drihs buhtu karsch stary tehwu un dehlu iszehlees, bet tehws dabuja to sawas rohkas un lika to zeetumā mest. Indijas wihze-kehniņsch to isdredis lika Emiram saziht, tā Indijas waldischana to turoht par neschjigu, kad Schir Alis tura zeetumā sawu

dehlu, kas tatschu winam wisu to waldischānu zitlail eemantojis. Schohs wahrduš Schir Alis Englantei sne-aismirst. Kreewijas komandantsno Turkišanas turpretim Schir Alim bij tai paschā laikā atbildejis, tā tas esohht itin pareisi darihts, kad dehlam ne-attauj dumpi pret tehwu zelt. Tā tad ari zaur to radahs eenaidis us Englanti un draudsihs us Kreewiju. Nahja wehl zitas dsihsteles. Schir Alis eeskatahs par wirswalbineeku ari par Wakanas walsti un Kreewija ir bes kahdas preto-schanahs scho wina wirswalidibu par pilnu pasinusi, turpretim Englante fuhā sawus rakstus arweenu taisni pee Wakanas kana pascha, it tā nemas nepasihstu wina kungu Schir Ali, zaur to tā scho stipri apkaitinajusi.

Wehl nahja zitas leetas klahht. Tai stribde stary Afganistanu un Persiju deht Seistanas semes-gabala Englante ir pa Persijai gahjusti; Englante paseminaja Peshaweras konferenzē 1976. g. Afganistanas weetneeku tam nesoudama lihds-balsohht; Englante noschdahs Keta pilsehtā un satai-

sija to par atshlehu us Afganistanu. Zaur wisu to eekaitinahts Schir Alis bij apnehmees, ja Englante pee wina fuhthihs kahdus fuhthihs, ne par to tohs nepeenemt. Gau Englante wifadi isdarbojāhs tā tik waretu kahdu no saweem isluhkeem wajweetneekem dabuht eespraust Kabulā, lai tas tur misdams strahdatu pa Englantei, bet Schir Alis palika zeets un nepee-eimams. Winsch sazi-ja, tā negrib nemas kahdus draugus redseht, jo kurween Englandeeschi sawu kahju lihds schim eespehru-schi, eesahkumā par draugeem, tur tee drihs usmetahs par padohma dewejeem un paleek tad par walbineekeem un apspee-dejeem. Dapehž tad

Schir Alis atraidija

ir tagad Englantes zeeminus, ne ko par to nebehdadams, tā Englanti zaurto sakaitina. Tagad nu Schir Ali dehls, tas eezel-tais krohna-mantineeks Abdula, ir nesen miris un wezakajis brahtis Jakub-kans ir atkal no zeetuma issaists un par krohna-mantineeku eezelts; kas nu ar tehwu, tā leekahs, ir pilnam islihzis un ir ar tehwu weenis prahtis, kad tagad Afganistana zelahs pret Englanti.

Schir Ali, Afganistanas Emirs.

Basnizas un fkolhas sinas.

Weena Kungš, weena křitřiba, weena tizřiba.

Nahditajs: Sinas. Es dřihwoju un juns ari buhs dřihwoht. Sawada apnemřchanahs. Jelg. latw. pilřeha draudře. Wifionis lapa.

Sinas.

Ta ewangelifka karalafarete Bendorā (wina tifa no Saratas turp aizjelta), pee kuras ari daudř Kurfemes draudřes ar fawahm dahwanahm mihlu dalibu nehmuřřas, řhini karalafka ir řpehjuř 1300 flimus un eewainotus karawihrus teizami apkohpt. 1. Oktober ari řhi lafarete tifa flehgtā; beidřamee flimneeki bij iřwefekojuřřees un tifa atlaiřti.

No Mihgas. Ta teeřiba, mahzitajuř wehleht preeřřch tahm Mihgas pilřeham peederigahm muifřchahm, peeřrita lihđ řchim Mihgas rahtei. Tagad pehř jaunahs pilřeha-waldibas eeriktes řhi teeřiba peeřritihř pilřeha-waldibas preeřřřřahwibai.

Preeřřch Iřřkřiles basnizas pahřbuhwes Mihgas pilřeha eřohť atwehlejis 1000 rubl.

Palzmarē, kā Mahj. weef. rakřta, 17. September eefwehřtija jaunu pagafřa-fkolhu. řhi fkolha maľřā gandrihř 10 tuhřř. rublu beř grunťs un kohlū-materiala, řas tifa řřkřinkohťs, un ir ta pirma fkolha ar til leelahm eerikřehm wiřā Walfas aprinkři. Eefwehřřřchannu puřřkřoja dřeedataju kohriř ar jauku 4 balřigu dřeedařřchannu. Pehř eefwehřřřchannas Palzmarēeřřchi iřřihkřoja gohda-maltiti.

Žehřu aprinkři 1877/78. gadā bij behrnu řkairis řarp pilno 8. gadu un eefwehřřřchannu 17,773. No teem řahweja 7897 mahju-mahzřibā. řas pagafřa-fkolhā eestahdami neproht wehl řklaidri lařřht, tee tur, ku 2 fkolhotaji ir, teef par maľřu un atřřkřirti no ziteem til ilgi mahzřiti, kamehr proht řklaidri lařřht. Weenā křřřpehlē tahdi behrni tohp 1 mehneř preeřřch fkolhas řahřřchannas par maľřu fkolhotaja mahzřibā nodohťi. Weenā křřřpehlē atkal katřs tahđs wahjřřch lařřitajs maľřā 75 řap. ik mehneřřchus řrahpes, kamehr uřrahda řklaidru lařřřchannu; wezakeem jagahda un jafřa, řur to eemahzřahř; weenā křřřpehlē ir ihpařřa řrahpes-fkolha, řur tahdi behrni tohp řawahřti un pret maľřu mahzřiti, kamehr iřmahzřahř. Pagafřa-fkolhu řhini aprinkři bij 95, řarp tahm 1 preeřřch meitenehm ween. Draudřes-fkolhu řřairis bij 19 (weena no řchim ir 3 klařiga un 1 4 klař.); 12 pagafřa-fkolhās un 1 draudřes-fkolha behrni dabuhř fkolhā řawu řiltu ehdeenu.

Kriřburgas draudřei řwehřtdeen, 22. Oktober, eeweda basnizā winas ganu un mahzřitaju, Grünberg kungu. Uř eewēřchannu bij atbrauzis patř Kurfemes zeen. generalsuperdents Lamberg. Basniza bij glihřti puřřkřota un dřeedataju-kohri řchāi gohda-deenai par jaukumu uřdřeedaja wairakbalřigas dřeeřřmas.

No Tehřpatas. Pee Klauřon-Raas rohřas-darba mahzřibas řřundahm beř teem 50 leeleem un mařeem, řas par řwehřtdeenahm pee tam dalibu nehmuřřchi, ir pawifam 48 wihreeřřchi

un 19 řeeweeřřchi peedaliuřřees, to řarpā wiřwairak fkolhotaji. Pehř prowincehm nemohť Widfemes Igaunu dafa wiřđřihwaki pee tam peedaliuřřees, maľř Widfemes Latweeřřchu dafa un wiřmaľř Kurfeme. No Kurfemes til diwi kungi peedaliuřřees: Wndemann's, inřcheneers Jelgawā un Kaufmann's, fkolhotajs Brandenburgā. No Widfemes řchahdi kungi peedaliuřřees: Reimann's, Pinku draudřes fkolhotajs, řchweder's, Kurlmehm fkolhas preeřřchneekř Walmarā, řarin, fkolhotajs Matihřřchu draudřē, Peleř, fkolhotajs Arasřu draudřē, Warřřadt, seminariřkolhotajs Walfā, Ahbel, fkolhotajs Walfā, Ulpe, fkolhotajs Beebalgā, Knorr, fkolhotajs Iřřkřilē, Müller, fkolhotajs Walmarā, Muifřchneek, fkolhotajs Dikelē. Kā redřams, Klauřon-Raas rohřas darbu mahzřiba Baltijā atraduři jau daudř draugu, pirms wehl winas derigums dřřihwei řchē ir iřrahđřees.

—ii.

Behřterburgas Luteru Behřera-draudře 22. Oktober tizřibas atjaunosřchannas řwehřtdeenā řwřneja řawus 150 gadu-řwehřřus, kamehr Behřera basnizai pamata-akminiř tizřis likřs. 150 gadus atpakať uř tahř weetas, řur tagad řahw řeifara řeemas-pilř un eremitafřa, řahweja řeifara Behřera laikā 11 leelaki un maľřaki nami, řarp teem ari admirala Kruis namř. řhini namā toreiř řapulzejahř ta apgabala Luteri; řawa mahzřitaja teem tur wehl nebija. Pirmāis Luteru mahzřitajs Behřterburgā bij Tolle 1704. g.; gadus turpmaľ řhi pařřa Kruis k. nama řehťā tifa maľřa kohlā basniza uřbuhweta. Basnizas puľřřena nebij; par řihmi, řa deewakalpořřchana řahřahř, uřwiľka admirala-řlagu weenā maľřā uř Newas upeř. Pehř Tolle nahřa par mahzřitaju Nazius 1710. g. No 1713. lihđř 1721. g. Luteru draudřes řkairis řřipri auga. řeifars Behřers II. 1727. g. dahwinaja řchāi draudřei to basnizpłazi, řur tagad Behřera basniza řahw. To pamata-akmini ľika 29. Juni 1728. g. un basniza bij 1738. g. gatawa. řhřgeles buhweja Jelgawas řlawenāis ehřgeľu-meifřers Joachims par 2200 rubl. Wiřa basnizas buhwe bij maľřajufř 26,923 rubl. řhi pirmā akmina basniza bij řahweřřufř lihđř 1833. g., bet řad nu ta ar laikū bij palikufř par maľřu, tad buhweja jaunu, to tagadeřo, řas 1838. g. tifa gatawa un eefwehřřita. Tais 150 gaddōs ir pee řchihř draudřes kalpojuřřchi 21 mahzřitajs (lihđř 1732. g. pa 1 mahzřitajam, lihđř 1860. g. pa 2 mahř., un pehř tam pa 3.) Tabad draudřes-lohřekřu řkairita pee 16 tuhřřřořřu.

Rohmā 22. Oktober ir jau ta ařřotā ewangelifka basniza eefwehřřita. Reřen atpakať ewangelifko deewakalpořřchannas řapulzes tifa řaut řahđā pařřehťā ľaktinā noturetas.

„Es dsihwoju un jums ari buhs dsihwoht.“

(Salbata stahls no 1870. gada.)

Bee lohga sehdeja seewischkis; lai gan winas drehbes nehahdija truhri, tomehr wisa winas istureschanahs un winas waigs rahdija dsilu noskumschanu. Rohlas strahdajohd daudsreis aklusā un azis raudsijahs zaur lohgu, bes ka ko eeraudsitu, daudsreis tahs tahlu us zela luhkojahs, it ka ko mekledamas. Pattaban tahs likahs ko atraduschas; bet te atkal israhdijahs, ka bij misejuschahs; no jauna tahs zaur lohgu skatijahs un darbs flehpi duseja. Wina uszehlusces no rakstama galda panehma kahdu gramatu, eeksch kuras daschas wehstules bij saliktas, schkirstija tani un lasija zitas no tahm, jo dehs tahs tai bija rakstijis no karalauka. Schis bij peedalichts vhtam armijos-lohrim un bija duhschigs jauneklis, ka no tehrauda kalts, spehzigis meesās un allasch preezigis gara. Pascha gramatas preekscha bij wina bilde un mahte wina wehstules lasidama daudsreis bildi apluhkoja, un tai likahs, it ka winsch tai dsihws preeksch azihm stahwetu. Wehstules daudsreis lasidama, ta bija tahs gandrifs no galwas ismahzjusees, un tomehr tahs wehl allasch labpraht lasija, ihpafchi tahs pirmahs, ko dehs tai aiseedams preeziga gara bij rakstijis. Gan winas firds sadrebeja tahs wehstules lasohd, kuras dehs Mezas zeeotfschna preekscha tai bija rakstijis; breefmu pilnas deenas un nedelas winsch schē bij pawadijis, kara trohksni stary lihkeem un waimanadameem. Gara wina to mekleja pilditas lasaretēs, sawu weenigu firds mihlu behrnu, pehz kura il deenas, pat stundas, sawas rohlas issteepa, un preeksch kura tagad zitu neko newareja dariht, ka sawas rohlas salikt firsuiga luhgshana us sehchligu Deemu. Un tad, kad ilgi jo ilgi bij baitojusees un pehz sawa behrna klauschinajusi, tad reis atkal nahza sweizinaschana no karalauka, ka mihliga putnu hals; winas dehs wehl dsihws, paldeews Deewam! No tuhstosch lohdehm wehl neweena nau winu trahpijusi un eewainojusi. Wehl tas tapat seudeja, it ka ta bilde to mahtes azihm rahdija. Bet nu — wehstules wairs nenahza. Zau astonpadsmit deenas wehl neweena nebija atrahksu. Tadehl ta arweenu bailu pilna zaur lohgu luhkoja, waj pasts driht nenahks. Schis ari jau bija wezs firmgalwis, kas sawa muhscha dauds wehstules, gan farkant, gan ari melni aisspeestas, preekus un behdas dachā namā bij atnesis. Kamehrt farsch bij iszehlees, tamehrt simteem familijas neweenu til dedsiigi negaidija, ka wezo pastneeku. Ja preeko sinas atnesa — tad ari arweenpats lihds preeku juta, tad noskumschah mahtei ka Deewa subtihts engelis tas islikahs. Tad ari katre reis lika apdahwinahs. Ari winam pascham dehs karalauka zihnijahs lihds ar behdigahs mahtes dehlu. „Dini duhschigi wihri,“ ta tas daudsreis fazija, kad wehstuli nodewis pakawejahs, „tee weens ohtru breefmas ne-atfahs, ka brahli; lai gan mans no semakas fahrtas, tomehr sinahs turetees.“ — Bet atkal behdigi gaspascha sawas azis no lohga nowehisa; wina jutahs weena pati ar wisahm wehstulehm un behdu pilnahm dohmahm. Te us reis fatruhlahs durwihm atwerotees. Winas wihrs eenahza. Za steidsahs tam preti. Waj tu jau atkal esi noskumusi? winsch to waizaja. Wina zeeta klusu un tik ar galwu palohzija, ka ne-efohd; bet asaru pilnabs azis leezinaja zitadi. „Mihla,“ winsch fazija, „tu wehl

esi tahda nesaprascha. Muhscham behdatees un waimanah, tas jums seewischkeem cerasts. Esi jel reis preezigata; waj dsirdi, Marija?“ Bee tam winsch weegli ar rohku winas waigu pazehla un to zeeti usluhkoja; wina gan pasmehjahs, bet ari asaras bira tai pahr waigeem aumalahm. „Nerahj mani,“ wina luhdja schnukschedama. „Es labpraht to redsetu, ka tu sawalbees. Waj ta nau paschmihliba, ka tu tikween us sewi un sawahm behdahm dohma; waj gan man winsch masak mihlsch neta tew? Bet kad pahrnahku no teefas-nama — tu nemas nesini, kahdas nepatiffchanas man schodeen bij jazeesch — tad labpraht gribu preezigu waigu redseht, un ne asaras. Ja tas buhs Deewa prahts, ka tam lai kas noteek, tad nedi tu, nedi es to spehsim aiskaweht, nei ari wehl tawas asaras. Waj buhs driht maltite? — Winsch atgreesahs kahdas aktes atlikt wee malas, kuras bij lihds atnesis. „Zeela nekahrtiba!“ winsch fazija, sewim zigaru eedesfinadams; „desmit termini weena pusdeena; tas ir par traku. Waj fini ko, mihlakā, eefim schowakar teateri. Emuks stikis taps rahdihis un wehl jaukaks musikis buhs dsirdams. Tad tew aisees wisas raises. Kas ir, waj driht ehdsim?“ „Ja, driht, es tewi faulschu; luhdsu wehl drusku pagaidiht.“ Wina ahtri isgahja, wehl ahtraki nekā winas firds to dsina. Ari pee galda ehdoht wina palika behdiga ka bijusi. „Tu gan wisu behdigi ween usluhko, mihlakā!“ wihrs fazija, „aismiristi jel reis tawas behdas, lihds mehš pa-ehdam. „Aismiristi?“ wina atbildeja: „ka lai sawas behdas aismiristu? Ari teateris man tahs neliks aismiristi.“ Teem wehl rumajohd kalspone eenahza un fazija, ka pastneeks efohd atmahzis. „Kur ir ta wehstule?“ abi gandrifs reisā prasija. „Winsch nau nekahdu wehstuli atnesis, bet waizaja, waj waretu fungus dabuht rumahd.“ „Lai winsch eenahk,“ kungs fazija. Gaspascha bij no krehla uszehlusces un winas waigs bij bahls. Pastneeks eenahza. „Nenemeet par launu, kad juhs no maltites kaweju,“ winsch fazija eenahksdams; „man gan nau wehstule preeksch jums, lai gan zauru nedelu us tahdu gaidiju, it ka ta preeksch man buhtu. Bet schodeen — es efimu — jums tik newajaga isbihtees, zeeniga — no sawa dehla wehstuli fagaidijis, tani stahw ari kas no Zuhsu dehla.“ „Kur ir ta wehstule? kungs ahtri waizaja. Pati neneeka newaizaja, bet pazehlusces bahla un trihzedama pee galda turejahs. Pastneeks wehstuli no kabatas iswilzjis lasija, ta:

Mihlee wezaki!

Zeela steigschana Jums schē rakstu, ka pattaban no nikuas kauschanahs jweiks un wesels atgreeschohs. Bija gan breefmu pilns brihdis, un man brihnumā, ka neweena lehde mani nau trahpijusi. Bet ar leclu noskumschanu man Jums jasino, ka muhsu unterofizeeris D. ar schahweenu kreisajā plezā ireewainohs. Es lihdsēju winu us fajeeschanas-weetu aisuest un zeru, ka waina nebuhs nahwiga. Tik ko wareschu, tad pehz wina waizaschu; winsch wehl bija deewsgan jautris, ka arween.

Zuhsu ustizamais dehs

Eduards.

Kungs rohku issteepa pehz wehstules un to ahtri ne pastneeka panehma, jo schis beidsamahs rindas bij lehmlasijis un balse tam trihzeja. Mahte to dsirdejusi us krehla fashitūn un waigu

ar rohtahm aisklahja. Ahtri kungs wehstuli wehl reis islahja. Ur leeleem sohleem tad zaur istabu staigadams tas sauza: „Mans dehs! af mans dehs, kur tu esi? Mans mihtais dehs!“ Ari mahte wehstuli panehma, luhkoht pehz tahs weetas un deenas, kur wehstule rakstita. Ta weeta winai bij swescha. Wina atnesa leelu lankahrti no karalauka, us kuras ari tahs masakahs weetas bij usihmetaš. Wehl arween winas kungs zaur istabu staigaja; beidsot pe lohga nostahjees, zaur to luhkoja, it ka gribetu to taisnako zelu us karalauku atrast. Pastneeks wehl tepat stahweja un lihdsjeetigi behdigohs wezakus usluhkoja. „Lai 26. tas ir notizis, tad nu jau 6 deenas pagahjuschas; tagad winsch jau sen buhs laba kohpschana dohts.“ winsch fazija.

Drihs ari to weetu, no kuras wehstule bij rakstita, us kahrti atrada, bet tomehr newareja smaht, waj eewainotais tur pat buhs palizis. Kur winsch buhs? Kas wimu kohps? Kur sch dakteris wimu ahstis? Tahs bij tahs jautaschanas, us kurahm tik zaur smagahm nopuhtahm tifa atbildehts. „Rakstat sawam dehlam!“ kungs fazija, „rakstat tam wehl schodeen! es juhs luhdsu. Lai winsch ap manu Franzi publejahs, lai drihs mums siu dohd, kahda lasareti winsch gut un kahds dakteris to ahstis. Lai ari raksta, ko lai winam suhtam. Bet ne, sch tublit nauda. Suhtat to tublit sawam dehlam preeksch muhsu Franstha! Af ne; es labak pats winam rakstischi, tagad tublit, luhgtu pagaideet mihtais draugs! Marij, es eschi rikai sawa kambari, to wehstuli rakstih.“ — un pee tam sawu gaspaschu usluhkoja. Sirdi aigrabhts tas lihds schim neko zitu nebij redsejis, ka sawu eewainotu dehsu un pee neta zita dohmajis, ka pee wina ween. Tagad tee noskumuschee wezaki weens ohtru usluhkojahs un abi apkampuschees gaušchi raudaja. Ari pastneeks us durwihm pagreesees sawas asaras slauzija.

„Tagad laid mani.“ kungs fazija, „lai sawu smagu likteni nesam ar pazeeschanu. Es tew to jau daudfreis faziju, ka sawam liktenim neweens newar isbeht. Tagad to wehstuli gribu rakstih. Mihtais draugs, usgaidat wehl brihtinu. Tad juhs to wehstuli warat eelikt sawa dehsa wehstule.“ Bet wina gaspascha fazija: „Es nesinu, waj tas tas ihstais zelsch. Lai wehstulei waijaga 6 deenas, lihds wina sawa weeta nonahk, pa tam war pastneeka dehs jau sen buht tablak aigahjis. Warbuht winsch jau schihs pagahjuschahs 5 deenas ir zela. Tad winsch muhsu Franzi wais newar atrast un ari winam ko suhtih. Mehs ari winam newaram drihsak rakstih, eekam sinam, us kuru lasareti winsch aihwests. Lai tadehl wehl apdohmajam, kas mums ihsti darams.“

Man ir weens padohms, to tew pehzaf fazischi. Neleez muhsu mihtam pastnam itgak gaidih. Zums, mihtais draugs, daudfreis pateizamees!“ — It ka jautah gribedama ta sawu lungu usskatija un tad atkal pastneeku. „Es waru rihtu to siu dabuht.“ pastneeks fazija. „Mums wihs Deewa rohtas jaleek.“ Kungs sawas gaspaschas jautadamu usluhkošanu bij sapratis. Wehl winsch to nandu rohkā tureja, ko bij no-dohmajis eewainotam suhtih. „Nemeet juhs to.“ winsch us pastneeku fazija, „suhtat wimu sawam dehlam, lai tam kas pee rohkas, ja nohts brihdis tam pee-ect. Nau waidhigs pateiktees! Ja Zums atkal jaunās sinas atnahktu, tad pasakat

ari mums tahs, un ja man kahda waijadšiba buhs, tad juhs usmekleschi.“

Pastneeks atšweizinajees aigahja. Bet wehstuli winsch pameta turpat. Labs brihdis aigahja un wini weens ar ohtru nerunaja. Tad atkal wihs fazija: „Ko tu man gribesji teikt?“ Wina seewa atbildeja: „Weenam no mums waijaga tur no-braukt un pee wina palikt. Es to gribu, to gribu labpraht dariht, bet ja tu to gribi dariht, tad brauz tu?“ Pee tam winas bals aishrahwahs raudajohk. — It ka gaisma uslehja wihram schee wahrdi. Sinams, skaidra leeta ta bij, ka ar wifu gaidischanu un rakstischanu tik laiku aiskawe, un schahda brihdi bij katra deena, ja pat stunda, dauds ko wehrta. „Ja! aishbraukt! Tew ir taisniba! Bet ne tu! Tu to ne-isdarisi! tas tew nau eespehjam! Es gribu braukt.“

„Gan jau es to eespehtu, un kaut man ari lihds pasauls galam buhtu jamekle, es tiftu pee sawa behrna. Bet ja tu wari notapt un gribi braukt, tad es paleeku atpakal. Lai gan palikschana man grubtaka neta aishbraukschana.“ Wehl wifu ihfi pahrdohmaja. Tad ar leelu steigschanu kungs wisas nohtigahs darischanas isdarija. Winam, ka teefas-kungam, bij weegla leeta wisus waijadšigohs papihrus drihs isdabuht, kas tam us karalauku reisajohk bij waijadšigi par apleezinaschanu. Ne 24 stundas nepagahja, kad jau bija gataws zeta dohtees. Wehl atšweizinajahs no janas mihtahs seewinas, te maschine usswelpa un winsch aishbrauz. Kad laudis no bahnuscha isschiktrahs, tad ari weens seewischkis behdu pilns pamasam aigahja us mahjahm. Lai gan winas luhpas nekustejahs, tomehr winas firds runaja wahrdus, ko Deews debesis ween dsirdeja.

(Turpmal wehl.)

Sawada apnemšchanahs.

Kohdols: „Weenprahtiba lauliba“

Atneis „meeru — wehtiba.“

Wahzijas zeema-skohlotajs W., netahlu no Stuttgartes pilsehta, apuchmahs preeksch justiment 60 gadeem, kad to ar wina seewu laulaja, ar sawu laulatu draudseni ehst no weena schelihwja, lihds tee buhs dumpi sanahkuschi, un rau! — kahds skohlotaja draugs, kas ari kahsas bijis un to apnemšchanohs dsirdejis, apmekleja 1868. gada scho pahri, pehz 57 gadeem, un atrada riktigi tohs wehl kohpa no weena schelihwja ehdam. Tikai 1870. gada radahs wezite weena pati pee galda ehdoht, jo newis naida un dumpis tohs bija isschiktris, bet nahwes-engels bija wezo, 59 gadus lauliba dsihwojuscho skohlotaju schiktris un tas aigahjis kapu kalna nahwesmeegu noguleht. Zik gan muhsu deenas tahdu launigu pahru, kahdi tee bija, atradihs? — G. J. S.

Zelgawas latw. pilsehta draudse:

no 22. Oktober lihds 4. November.

Uffautti: turmehts pihs Zabu Zeldmann ar Bihli Hdre no Wirzawas Matenecku mah.; bieneeks Mahrtin Behria ar atr. Greetu Thome; sulains Jwan Balnikin ar Lawihsi Neumann; bieneeks Nikolai Wasarin (paktions) ar Lawihsi Wehneel; pihs Alus Duhcha ar Lawihsi Pehper-pink, no str. Wirzawas Nahschu mah.; uskupschis Johann Freiberg (atr.) ar Lawihsi Freinam; pihs Jakob Dirba ar jald. atr. Bihl Grant, biam. Rosenthal; jaheris Klustaps Sielkerhof ar Greetu Sprohgi; schenkeris Jacob Nikolai ar Gottlieb Willmann.

M i s i o n e s l a p a.

Australija jeb Zaanu-Holante.

Gāj. 49, 4. **Es sājū: es esmu welti strahdajis, es sawu spehku par neko un welti esmu tehrejis; tomehr mana teesa ir pee ta Kunga un mana alga ir pee mana Deewa.**

Mihtee misionēs-draugi! Pee misionēs-darba tas daschahrt noteek, ka ustizigi un duhschigi strahdneeki us misionēs-druwam sawu spehku bes augleem istehrejuschī tā issauzahs kā tas praweets Gajās, un tomehr rahdahs pehzak, ka welti nau strahdajuschī, un kad ziti nahk wīnu darbā, tad tas saufsais tufnests jahk felt un anglus nest. To ari waram eeraudsiht pee misionēs-darba tai druwā, kurā schodeen Jubs grību pawadiht. Australija jeb Zaanu-Holante ir leelu leela sala pret deenas-widus-rihteem no Afrijas, drihs tik leela kā wisa Siropas, un wiswairak lihdšiga Afrikai, tāpat kā Afrika bes leeleem juhras-lihkumcem, gar juhras krasteem augsti kalni, bet widū wiszaur leekne, kur uhdena truhkuma dehl mas satuma rohnahs un tapehz aridšan leele lohpi un swebri nepahrteek; no tschetrfahjigeem kustoneem tē rohnahs weenigeek Kānguruh, kas muhsu awju leelumā pehz sakeem issfatidamees us pakalejohm kahjahm lehka, pee wehdera teem leela kule, kurā mahstite samus dsihwus behrnus nehja apkahrt. Gedshwotaji tāwat aridšan Rehgercem lihdšigi, ar melnu ahdu, nejanu waigu un dsihwo wairak pehz lohpu nekā pehz zilweku kahrtas; wīnus nosauz par Papuēscheem. Wini staiga pawisam pliki, dsihwo alās un krauldōs jeb no kohlu-krihjas us-taistās buhdās. Semi tee nekohpi, bet apkahrt wasadamees pahrtteek no medischanas, sweijoschanas, sakuehm un tahpeem; kad teem bariba ir, tad tee ehd zil waredami un pehz atkal pazeesch weegli badu; bes zilweku juschahanam un dohmahm tee pa-ehduschī gul weenimehr, meefas un dwehseles neschkihtibai padewuschees, no Deewakalposchanas ar upureem, altareem un deewanameem neko nesin, tee bihtahs ween no launa gara, ka wahrdu ar isbailehm peesauz, kad pehrkōns ruh.

1788. gadā Angleschi panehma sawā waldischanā Australijas rihta-juhrmalu un to nosauza Neu-Sūdweles; preeksch laundaritajcem, ko no Anglijas idšina, tē dibinaja koloniju: Botanybē; brihwlaudis, kas wineem lihdš nahza, ustaifija pilsehtu Sidney un isklichda por to semi, kur ar awju kohpshanu, kas tai sausa semē labi pahrtteek, palika bagati. Nabaga Papuēscheem bij no wineem jamuhl tahlakt us semeswidu. Gan kolonijas waldbā, gribedama gahdabt par teem nabaga melnajeem, ezehla wīnu behrneem skohlas un ari issuhtija pee wineem misionarus, bet wīs publiusch bij pa welti; neweena dwehsele no Papuēscheem ne-atgreesahs un 1843. g. tas darbs pehdigi apstahja. Zitu koloniju Angleschi wehl ezehla pee deenas-widus juhrmalas ar pilsehtu Adelaidu un aizinaja Wahzu misionarus palihgā 1838. g. Schee ezehla misionēs-stazioni ar skohlu, kurā aridšan usnehma 15 Papuēschu behrnus; bet kad 1848. g. Angleschu biskaps pagehreja, ka wiseem Papuēscheem, kas atgreesohs, buhtu japaleek par Angleschu basniza sohzeekcem, tad misionari atdewa stazioni un skohlu waldbai;

tā eesahktais darbs atkal apstahjāhs. Beidscht 1849. gadā Hernhuteeschi eegahja tai druwā, ko 2 misionēs-beedribas bij atraduschas par ne-augligu. Misionarē Spiesele apmetahs pee Murray-upes, 50 Angleschu juhdēs (= 8 Wahzu juhdēs) no pilsehta Melburnes. Gesahkumā nu rahdijahs, it kā aridšan Hernhuteeschi sawu spehku welti istehreschoht un Papuēschī pawisam nespehjoht garigas leetas saprast nedš Gwangelijuma mahzibu pee firds nemt. Tai weetā, kur misionari bij apmetuschees, parahdijahs dandš selta un atnahza no Siropas pulks selta-razeju, kas ar sawu mantas-kahrigu firdi tohs eedshwotajus usskubinaja pret teem misionareem, tā ka laudis no wineem atkahrpahs pret semes widu un tee misionari atstahja sawu druwu. Ap to laiku eenahzahs pirmee preeka-augli no tahs asaru-sehklas, bet ne zaur misionaru publiu. Tas notika tā: Weenā rihtā pa Melburnes eelahm tezeja raudadams mas melns puifens, nesinadams, kur greestees. Skohlas-behrni, skohlā eedami, wīnu eeraudsijuschi par wīnu apschelohjahs un to lihdš weda skohlā. Tē Angleschu mahzitajs wīnu atrada faktā sehsham un to nehma lihdš sawā namā, gribedams wīnu audsinah. Biskis behrns ahtri ar wīnu eeradahs un paklaufija ar labu un mihlu praktu. Pehz kahdeem mehnescheem mahzitam bij jabrauž us Englanti un puifens kuhdsā, lai wīnu panem lihdš. Rugi pirmo reisi parahdijahs Deewa gara preekländsinašana pee ta behrna firds; wareja wīnu daschureis redseht sawā gutamā-weetā zelōs nometuschohs Deewu kuhdsam. Englantē pahrbrauzis wīnsch isteiza sawu wehleschanohs, zaur kristibu palikt par Jēsus jehrinu. No sawas dsimtenes un no saweem wezakeem wīnsch neko nesinaja isteikt, kā ween schohs wahrduš: mana seme sauzahs Wimmera un Ellermana kungs ir mans kungs. Balts wīhs noschahwa manu mahti un es paliku lohti flims, tad mani eelika ratōs un noweda us Melburni; tur es no saweem laudihm pasudohs. Tapehz sw. Kristibā wīnsch dabuja to wahrdu Wīljams Wimmera. Bet neweens to weetu nepasina. Misionēs-draugi gribēja wīnu isschahzē par misionari, zeredami, ka Deews wīnu sewim isredsehs par cerohzi pee wīna tauteeschu atgreeschanas pee tizibas un pat lohti preezajahs pahbraukt mahjās un saweem laudihm stahstiht no Deewa un Jēsus, no ka tee neko wehl nesinoh. Bet Englantes dsestro gaisu nespehdams pazeest, wīnsch sahka sehrgt un nomira preezigā tizibā eeksch Jesu 10. Merz 1852. g. Schi behrna dsihwi, wīna atgreeschanohs un swebtigo nahwi misionari misionei par labu aprakstija masa grahmatinā. Schi grahmatinai pehz Deewa brihnischkiga prahta bij japaleek apdsiuscham misionēs-ugunim par uspubshanu. Hernhuteeschu misionēs-waldbā newareja to paneht, ka wīnas misionareem bij bijis ta druwa Australijā ja-atstahj un no misionēs-draugeem usskubinata 1857. gadā nospreeda, atkal issuhtiht tai atmetā druwā misionaru Spiesele un wīnam dewa klahst par palihgu zitu misionaru, ar wahrdu Hagenauer. Misionēs-draugi abus brahlus atwadidami ar swebtischahanam teem lihdš dewa to wīrsū peemineto grahmatinu.

(Drukstam beigums.)

Latw. Awischu argahdatajs: J. W. Sakranowicz.

No censures atwechlehts. Rihtā, 5. November 1878.

Drukstis pee J. W. Steffenhagen un dehta.